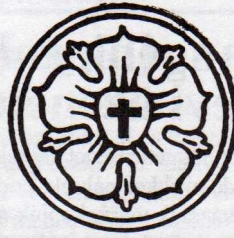

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

71. ÉVFOLYAM

2001. FEBRUÁR

No. 1 (326), Vol. 71, February 2001 USPS 178-560

1. SZÁM

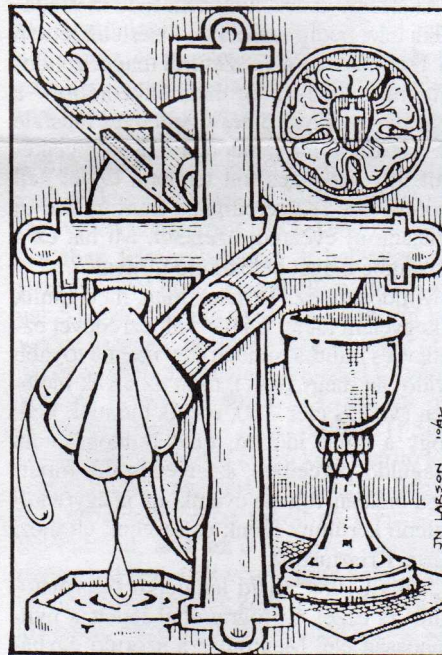
A BETELJESÉDETT ÍRÁS

„... Az Úr Felke van énrajtam, mivel felkent engem, hogy evangéliumot hirdessek a szegényeknek; azért küldött el, hogy a szabadulást hirdessem a foglyoknak és a vakoknak szemük megnyitását, hogy szabadon bocsássam a megkínzottakat, és hirdessem az Úr kedves esztendejét... Ma teljesezett be ez az írás fűletek hallatára” (Lukács 4:17-21).

Aki már úgy számít, hogy az ünnepek mögöttünk vannak, karácsonyra meg újravizsgálva, az bizony csak nagyon rövidlátón tekint az azt az isteni rendet, amelyben élünk és munkálkodhatunk. Valahogy nem hiába mondják, hogy az egyházi esztendőnek két egymástól nagy különböző fél éve van. Az egyikben, mintha nem lennének ünnepek, s a másik, amiben most járunk, szinte másból sem áll csak ünnepek sorozatából. Vitatható ez a felosztás, mert inkább azt kellene mondanunk, hogy a két félévnek más-más a hangsúlya. Az egyikben megismerjük Urunkat, Jézus Krisztust, amint végig kísérik missziójának útján és azon túl is. A másikban pedig mi teszünk bizonyosságot mindarról, amit meg- és felismertünk, vagyis hitünkéről ebben a világban. S ez az elválasztás sem áll, mert a két hangsúly magától értetődően elegyednek össze. Hitünknek mindig szüksége van a Szentlélek eligazítására, s hitünk pedig nem nyugodhatik a bizonyágtételben, a maga gyümölcseinek megtermésében.

A karácsonyi ünnepkör kifizetésében találjuk tehát magunkat, a vízkereszti ünnepkörben, mely idén január 6-á és február 27-e között egyértelműen mutat a mi Urunk Jézus Krisztusra, Aki a világ világossága, s Aki által fény borul erre a sötétségben börtönözött világra. Micsoda nagyszerű élménye lehetett a három napkeleti bölcsnek az, hogy az ismeretlen csillag vezérlete alatt Betlehembe juthattak, hogy ott találjanak arra, Aki eljövendő volt ebbe a világba Isten ígérete szerint. Nem királyi palotában, nem királyi trónörökösként fényel és pompával körülvéve, hanem egyszerű környezetben

kell hódolniuk Annak, Akiről csak mennyei megintésből sejtik, hiszik, hogy Benne testült meg Isten üdvözítő szándéka. Innen válik aztán a vízkereszti ünnepkör Jézus Krisztus dicsősége tanújává, kezdve és befejezve égi szózáttal, előbb megkeresztelésekor és végül megdicsőülésekor: “Ez az én szeretett Fiam, Akiben gyönyörködöm: Őt hallgassátok!” E kettő között vezet az út a názáreti zsinagógába, hogy bennünket is

In: "For All The Saints"

próbára tegyen az egyszerű és rövid Ige, amint az élet gondjait viseljük, s életünk problémáin töprengünk.

Mekkora izgalom is keletkezhetett azon a szombati imaórán! Híre már Előtte ment, amint tanított, úgyannyira, hogy dicsőítették Őt, lelkesedtek Érette. Érezték, hogy rendkívüli a fellépése és szokatlan küldetésstudat árad Belőle. Vajjon mit mond, vajjon mire biztatja a názáretieket?

S amint ajkáról felcsendül az ősi prófécia, amit bizonyára mindenki ismert már, s amit oly süketen hallottak évszázadokon át, hiába

is idézve kellemes idöket, a babiloni fogás elmúltát, a templomépítést, meg hasonlókat, de egyben tudva arról, hogy körülményeik sokszor mégis keservesek voltak, mintha a Jézus által való felolvasás egészen más jelentőségre mutatott volna, valami szokatlan jelenségre, valami mélyebb értelemre, amely nem egészen tiszta még, nem egészen felfogható, de visszhangja kel a lelkekben, megmozdítja a szíveket, s talán világosabbá, fényesebbé teszi az életet.

A prófécia Istennek a világba nyúló szeretetéről beszél, amely megtalálja a nyomultakat és mindegyiket a maga bajához illoen szólítja meg és igazítja el, hogy élete teljesebbé legyen. Nem az emberi követelések, nem az elvárások, nem a perlekedések automatájaként, hanem amikor Neki kedves és alkalmas az ideje, esztendeje, vagy évszázada. Nekünk most kell, azonnal. Ő pedig arra tartogatja a szeretetet, a könyörületet, a megbocsátást, az életre való megszentelést, amikor a helyzetet, a szükségét Ő találja alkalmasnak. A ti gondolataitok nem az Én gondolataim, emlékeztet minket Isten. Kérni kell, keresni kell, zörgetni kell. Kapunk, találunk, s megnyitják. De ezekben is rejtve van a remélés és várás, az, hogy nem kapunk, nem találunk, s nem nyitják meg azonnal, hanem csak akkor, amikor amit kapunk, találunk, s azt ami megnyitják biztosan és hálásan meg is becsüljük.

De Jézus szájából a prófécia másként, rendkívüli hangzik. Igehelyünk utolsó mondatán van a nagy hangsúly, az az igazolás, ami felől még nemrég a karácsonyfa körül érzelmeskedtünk drága szép, szívet melegítő énekeinkkel a Betlehemben született Kisjézus vonatkozásában. Itt az ézsaiási prófécia végéhez illesztett mondat az igazi kinyilatkoztatás. Isten nem hiába hirdette parancsait, terveit, akaratát a világnak. Abba a nagy teremtő szeretetbe, amelynek még a bűn sem vetett gátat, belefért minduntalan az utalás, hogy valami elképzelhetetlen történik majd. S ime ott, abban a názáreti egy-

(Folytatás a 2. oldalon)

A Magyarországi Evangélikus Egyház püspökeinek újévi üzenete

D. dr. Harmati Béla, a Déli Ev. Egyházkerület püspöke:

Az új esztendő, egy évszázad, és egy évezred küszöbén sokat jelent számunkra az apostoli intés: "... ti testvéreim, szabadságra vagytok elhíva ..." (Galata 5:13).

Napjaink, éveink gyors rohanása miatt észre sem vesszük talán, mekkora ajándék, milyen csoda, hogy kereken egy évtizede szabadságban élhetünk. Ki gondolta volna még 10–15 évvel ezelőtt, hogy megváltozhatik körülöttünk Európa és az ún. "második világ", a szocialista országok szabad-

Beteljesedett az Írás

(Folytatás az 1. oldalról)

szerülésben Jézus azt mondja, Ma teljesedett be ez az írás fületek hallatára.

Érezzük-e, hogy mi is történt, s mi történnik, amikor Jézus igéje megszólal közöttünk? Mennyire megdöbbentő, talán még ijesztő is, mintha Mózeshez hasonlóan szükséges lenne leoldanunk saruinkat, mert szent földön, azaz szent közösségben járunk. Ebben a mondatban válik még kézenfekvőbbé, amit János írt, hogy az Ige testté lett. Itt az Isten köztünk!

Az örömhírhez mostmár hozzákapcsolhatjuk az isteni személyt, s a mi hitélményünk, mely lényegesen nagyobb és több, mint az akkori zsinagógában összegyűlteké, teljes bizonyossággal fordul Jézus felé, kapaszkodik Belé, ragaszkodik Hozzá, mert amit akkor mégis kétségbevittek, arról mi tudjuk, hogy beteljesedett és még mindig beteljesedőben van. Jézus Krisztus elvégezte a Maga misszióját és hivatását azzal, hogy Magát bűneink váltságául halálra adta, hogy megvívta küzdelmét az ördöggel és rajta és a halálra is diadalmat aratott, feltámadott, él és uralkodik örökkön örökké: vezetni egyházát az Ige és a Szentségek által, hogy elvégezze és teljessé tegye az ősi próféciákban ígérteteket és az így keltett reményeket. Hogy tanítványai, népe szerte a világban, ki-ki a maga élménye szerint legyen az evangélium hirdetője és a könyörületesség szolgálatának a gyakorlója.

Igénk a dicsőséges Krisztusról beszél, Arról, Akire várt a világ és Akit újra meg újra ki kell nyilatkoztatni a világnak. Ő nemcsak a názáretieknek, hanem nekünk is mondja, Ma teljesedett be ez az Írás fületek hallatára. Higyjük hát ezt: Jézus mindnyájunknak az öröme és üdvössége! Bizony mindnyájunkon is múlik, hogy higgye ezt a világ is és Jézusban újra megtalálja és felismerje önmagát, mint Isten jó és kedves teremtménye.

bb

ságot, függetlenséget kaptak. Ki merte volna gondolni akkor nálunk, hogy magyarországi egyházaink visszakapják állami erőszakkal egykor elkobozott intézményeiket, iskoláikat. Mindezt pedig háború és vérontás nélkül, békésen élhettük meg! Bizony kérésünkön felül hallgatott meg és ajándékozott meg minket az Úristen!

Az apostoli intés folytatódik is: "Szabadságra vagytok elhíva, csak a szabadság ne-hogy ürügy legyen a testnek, hanem szeretetben szolgáljatok egymásnak. Mert az egész törvény ebben az egy igében teljesedik be: 'Szeresd felebarátodat, mint magadat! Ha pedig egymást marjátok és faljátok, vigyázatok, el ne emésszéték egymást!'"

Felelősen élni szabadságunkkal mások javára: ezt adja meg egyházunknak, az ökumené közösségének, magyar népünknek, és az egész világnak 2001-ben az Úristen!

Ittész János, a Nyugati (Dunántúli) Ev. Egyházkerület püspöke:

Akárhogy akartam is, nem tudtam szabadulni tőle, pedig számtalan kísérletet tettem rá. De újra és újra visszafúrta magát gondolataimba, s ami még meghökkentőbb – a szívembe is. Pedig elhessegettem és másfelé készítettem volna gondolataimat. Nem sikerült. Így hát nincs mit tennem, ezt el kell mondanom Testvéreimnek, mint új évi, új századi, új évezredi üzenetet. Mi hát ez a szívembe magát befészkelő útravaló?

Mindössze ez: Térjetelek meg, mert múlik a kegyelem ideje! És bár vált ezredévet ezredév, és mintha minden úgy menne tovább (valóban megy úgy?), mint az atyák idejében (vö., 2Péter 3:4), mégis tudnunk kell, hogy a múlt időben, tűnő boldogságunk száguldó perceiben, szenvedéseink ólomlábú óráiban, rohanó éveinkben is egyre közelebb kerülünk időnk és szívünk Urához, Jézus Krisztushoz.

Jézus Urunk, majd lánglelkű reformátorunk is ezzel a programmal lépett a nyilvánosság elé. Megújulásra szoruló egyházunkban, mai helyzetünkben, nem ezt az örök-új programot, a megtérésre hívó szó programját kell-e újra meghirdetnünk? Hogy lehessen az élő egy igaz Isten egyedüli Úr a mi életünkben is, hogy fejtetetjére állított értékpiramisunk végre talpára zökkenhessen, hogy ne a régi kép köré fabrikáljunk új, talán tetszetősebb keretet, hanem a kép, a tartalom, a lényeg lehessen az új.

Ez nem emberek által kitalált program, hanem ez Isten örök programja népe számára. De most az ezredév-váltás meghitt, szívszorító idején talán fogékonyabbak vagyunk rá és talán az engedelmisségre is készségebbek. Vagy pedig minden marad a régiekben...

gesebbek. Vagy pedig minden marad a régiekben...

D. Szabik Imre, az Északi Ev. Egyházkerület püspöke, országos elnök-püspök:

Egy letűnt évezred, az elmúlt évszázad után az idő Úra a harmadik évezredbe vezetett át bennünket. Kérdezhetjük, mit kell a feledés tavába ejtenünk és mit érdemes átmentenünk a XXI. évszázadba? Tudom, sokféle választ lehet adni a felvetett kérdésre, s én sem kívánom felvállalni a teljesség igényét.

A Léthe vizébe kell dobnunk az elmúlt század félelmetes erőszakot, szörnyű szenvedést kiváltó embertelenségét. Világháborúk pusztító tüze, megalázó deportálások, tömeges népirtás, Auschwitz, Gulag soha ne ismétlődjenek. Keresztyének hátterbe szorításának, kemény üldözésének fájdalmas emléke árnyékként vetődik a történelemmé vált XX. századra. Lehetne folytatni a sort a meg-nem-született életek kioltásával, a másikat áruba bocsátó morál széleskörű elfogadásával (munkaerő kereskedelem, élsportolók adás-vétele, szexturizmus, a reklámok féligazságainak megtévesztő hatása).

Mit érdemes magunkkal hozni új évszázadunkba? Semmi sem erősíti jobban az embert, mint az iránta megnyilvánuló bizalom – írja Harnack Adolf, a 150 éve született teológus. Istenünk bizalmát fejezte ki irántunk. Ővői lehetünk, s Ő hozzánk akar tartozni. Nem a történelem véletlennek hitt eseményei irányítják sorsunkat, nem a vak-szerencse kiszolgáltottjaiként vergődünk. Isten az események irányítója. Az Ő kezében összpontosul a végső szándék. Ebben minket is mozgósít, fontos, hogy engedelmeskedjünk akaratainak. Nem kell romlott természettünk fogságában megkötözöttségünk béklyóit hordoznunk. Van Szabadítónk!

Ha Isten bizik bennünk, szabad-e mást tennünk, mint hogy mi is bizalommal ajánldékozzuk meg egymást. Teréz anya mondom: Ne nyugodj bele, hogy ha valakivel találkozol, utána ne legyen boldogabb! Járjunk mi is környezetünket boldogító új esztendőben!

(Az Evangélikus Élet-ből)

ÖKUMENIKUS FURCSASÁGOK vagy hírszerkesztői figyelmetlenségek

- A Magyar Távirati Iroda interneten jelentette, hogy D. dr. Harmati Béla ev. püspök a bp.–deákteri ev. templomban karácsonykor *szentmisét mutatott be*.
- A "Californiai Magyarság" egyik temetési híre szerint Nagy Bálint református lelkész *engesztelő Istentiszteletet tartott*.
- Az "Angliai Magyar Tükör" arról számolt be, hogy Londonban, a westminster r.k. székesegyházban tartott magyar millenniumi ünnepélyen Pátkai Róbert ev. püspök *szentbeszédet mondott*. □

MEGKÖSZÖNJÜK AZ ÚRISTENNEK...

D. Ordass Lajos püspök emlékezete születésének 100. évfordulóján

Február 6-án ünnepeljük néhai D. Ordass Lajos püspök születésének 100. évfordulóját.

Szeretnék egészen pontos lenni, nem őt magát akarjuk ünnepelni. Magának az Úristennek szeretnénk megköszönni Ordass püspököt, s ugyanakkor felidézni elmondott igehirdetéseinek áldott légkörét, bátor és az üldöztetésben is bizonyosságot tevő alakját.

Megköszönjük Istennek Ordass Lajost, az igehirdetőt. Élmény volt hallgatni őt. Előre pontosan megfogalmazott minden mondatot, s azokat a szószekeken csendesen, nyugodt méltósággal mondta el. Szava mégis hallatlan figyelmet keltett: igehirdetése nemcsak a bibliai textusok mondanivalóját tartalmazták, de azokban központi helyet foglalt el maga Jézus Krisztus.

Ugyanakkor minden igehirdetése bizonyosságtétel is volt a szó legszebb értelmében: benne volt próbákat átélte hite, szilárd meggyőződése. Sokat beszélt a keresztet hordozó, szenvedő Krisztusról. Nem csoda, hiszen a "keresztfa tövében" – egyik áhitatoskönyvének címe is ez – találkozott ő maga is a kegyelmes Istennel, s ott lelte meg békeségét. Krisztusról szóló személyes bizonyosságtételei ugyanakkor bizalmat is keltettek bennünk, a hallgatókban, mert megérettük, hogy a szószekeken álló igazi bensőséges szeretettel érzi át helyzetünket.

Megköszönjük az Úristennek Ordass Lajost, a gyülekezeti lelkészt. 1931–1941 között a ceglédi gyülekezet lelkésze volt, s az ott töltött tíz esztendő alatt egyforma hűséggel munkálkodott a lelkeszi szolgálat valamennyi területén. (Ennek a gyülekezeti szolgálatnak sok emlékével találkoztam, harmadik utódja voltam ott.) Elkezdte a tanyán élők rendszeres lelki gondozását, őt tanyai iskolában tartott havonta szórvány-Istentiszteletet.

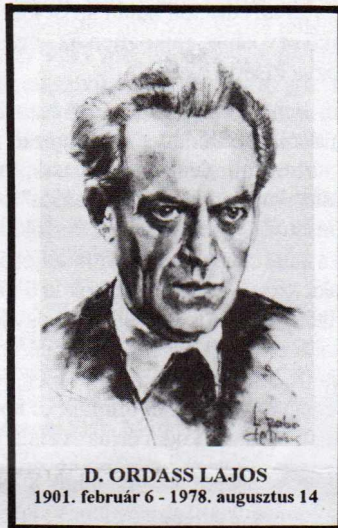
Megszervezte a gyülekezeti gyermekmunkát, a szegénysorsúak rendszeres anyagi támogatását, kollégiumot létesített a tanyán élő gyermekek számára, harangot öntetett, iskolát bővített, s mint a Pestmegyei Közép Egyházmegye esperese egyházmegyéjének nyomdát is szerzett.

Az akkori "Evangelikus Élet" c. újság egyik szerkesztője volt. Cikkezett a népfőiskolák elterjedéséért... Ottani szolgálatában az volt, akinek mondta magát: "Isten minden szolgája".

Amikor 1984. augusztus 19-én, temetésének hatodik évfordulóján emléktáblát állítottunk a ceglédi templomban, kiderült, hogy

az akkori presbiterek szinte kivétel nélkül Ordass Lajos konfirmandusai voltak.

Megköszönjük az Úrnak Ordass Lajost, az értékes külföldi írásokat fordító egyházi férfit. Gyermekestiszteleti prédikációkat, áhitatoskönyvet ültetett át magyarra norvég nyelvből, imádságokat németből. Lefordította a legnagyobb izlandi költő, Pétursson Hallgrímur Passió énekeit (ezért a munkáért a reykjavíki egyetem díszdoktori címmel tüntette ki 1971-ben). Fordításai drága kin-

D. ORDASS LAJOS
1901. február 6 - 1978. augusztus 14

cseink, a Bo Giertz püspöktől svédből fordított elbeszéléskötet (Házát kősziklára építette) egy-két évvel ezelőtt a debreceni református teológia kegyességtörténeti szemináriumának anyaga volt egy szemeszteren keresztül.

Megköszönjük Ordass Lajost, a püspököt. A püspöki tisztelet nem tekintette sem rangnak, sem méltóságnak. "Primus inter pares" – egyenlők között az első volt az egyházi szolgálattevők sorában. Így beszélt erről Túróczy Zoltán püspök és Mády Zoltán egyházközségi felügyelő beiktatásán 1957. február 6-án: "Hírnökök vagytok. Szent és drága üzenet hordozói. De csak azok! Bár egyházunk életének igen jelentős tisztségeibe léptek, életetek feladata nem több és nem kevesebb, mint Krisztus minden más tanítványáé: Szívetekben hordozni és ajkatokon megszólaltatni mindazt, amit Jézus üzen a világnak". Igen, a püspök szolgálatában az igehirdetés így előzi meg a többi, egyébként fontos feladatot, a gyülekezet-látogatásokat, a hivatalvezetést, a lelkeszek pásztorolását és a társadalom előtti reprezentációt...

Megköszönjük Ordass Lajost, Krisztusunk nehéz útakat megtett tanítványát, aki a püspöki tisztről sem kérésre, sem fenyegetésre

nem mondott le, hiszen befolyásoktól mentes szabad választás eredményeként lett főpásztor a egyházkerületének. Választóinak, egyházunk népének tartozott azzal, hogy Urunkhoz és az igazsághoz hűségesen ragaszkodott. Így lett a pártállami korszakokban meghurcolt, félreállított, bebörtönzött, hallgatásra kényszerített szolgája Megváltónknak, aki hűségéért a püspöki keresztet a szívében sőt a vállán hordozta... Sorsát – saját szavai szerint – Isten lassan, "darabonként engedte meglátni", de végül szenvedésében felismerte saját életének értelmét: "Életem értelme az lett, hogy Érted és Veled szenvedhettem. Úgy lehet: az emberek életem csődjének és gyalázatának tekintik a rajtam eseteket. Én áldalak, URAM, hogy keresztfád tövébe állítottál. Most már tudom: ezért kellett élnem. S ez nagyon jó. Ezért vágyódom most is keresztfád tövében Veled beszélni".

Mai egyháza csak hosszú huzavona után rehabilitálta. Emlékét, munkásságát a nevével viselő Baráti Kör tartja életben előadásokkal, művei kiadásával és terjesztésével. Ám neve egyházunk határain kívül is ismert. Kétszer is megválasztották az Evangelikus Világszövetség első alelnökévé, bár tisztelet pártállami tiltás folytán nem gyakorolhatta. A pennsylvania-allentowni Muhlenberg Egyetemről 1947-ben díszdoktori kitüntetésben részesült. A Magyarországiért Alapítvány pedig 2000. március 18-án posztumusz Magyar Örökség Díjjal tüntette ki Ordass püspököt. A díjat megalapítók megfogalmazása szerint D. Ordass Lajos püspök életműve: magyar örökség. Ordass püspök neve bejegyeztetik a díszes "Magyarok Aranykönyvébe, a magyarok Láthatatlan Szellemi Múzeumába". A díjátadó ünnepségen dr. Mádl Ferenc akadémikus – azóta köztársaságunk elnöke – külön is kiemelte hitvalló püspökünk életművének és helytállásának jelentőségét: "Ordass püspök helytállásával küldetést vállalt, példaadása sokunknak adott erőt tisztességünk fenntartásához... Alakja, személye ma is sugárzó erő..."

A századik születésnapon mindnyájunkat figyelmeztet a Szentírás: "Ne feledkeztek meg vezetőitekről, akik az Isten igéjét hirdették nektek. Figyeljétek életük végére és kövessétek hitüket" (Zsidók 13:7).

Id. Zászkaliczky Pál budapesti ev. lelkész
az Ordass Lajos Baráti Kör titkára

**Ragaszkodik Hozzád
az én lelkem; a Te jobbold
megtámogat engem.**

Zsoltár 63:9

Jézushoz vinni a beteget

„... hozzá vittek minden szenvedőt, aki külföldre betegségekben és kínokban gyötrődött ...” (Máté 4:24).

Nem könnyű megérteni és megértetni, hogy mit jelent ma Jézushoz vinni a beteget. Amikor a földön járt, ki lehetett kutatni, hol van, s mehettek Hozzá betegek, vihettek Hozzá szenvedőket. Ma hova menjünk, hogy a szenvedővel Őt megtaláljuk? Szükséges a hit antennája, hogy a Vele való kapcsolatnak a módja, helye, és ideje érzékelhetővé váljon. Így rádöbbenünk arra, hogy Ő ott van, ahol eszközeink keresztül munkál-

Új egyházi szervezetek

Budapest. – Tizenöt új egyházat, illetve egyházi szervezetet jegyeztek be tavaly a bíróságok, ezzel egyidejűleg két vallási szerveződés jelezte megszűnését, közölte a Legfelsőbb Bíróság főtítkársága az MTI érdeklődésére. A bíróság által összeállított jegyzék szerint Magyarországon jelenleg 317 egyházi szerveződést tartanak nyilván hivatalosan.

A tavaly bejegyzett egyházak, egyházi szervezetek közül a legtöbbet, szám szerint hetet, a Fővárosi Bíróság vett nyilvántartásba. Komárom-Esztergom megyében, Szabolcsban és Pest megyében két-két, Veszprémben és Nógrádban egy-egy bejegyzési kérelem érkezett.

Az újonnan nyilvántartásba vett szervezetek között szerepel a Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinata, amelynek lelkési vezetője Csiha Kálmán erdélyi püspök, székhelyeként pedig a Magyarországi Református Egyház budapesti központját jelölték meg. Tavaly jegyezték be a bíróságok például a Magyarországi Muszlimok Egyházát, a Magyar Evangéliumi Egyházat, az Egyetemes Szeretet Egyházát, valamint a Fény Lovagjainak és Testvériségének Egyházát.

Az országos adatokból kitűnik, hogy az elmúlt tíz évet tekintve a legtöbb egyházat, egyházi szervezetet — százharmincnál is többet — 1995-ben vették nyilvántartásba.

A kormány szándéka szerint a jövőben kizárólag a Fővárosi Bíróság lenne jogosult az egyházi szervezetek nyilvántartásba vételére. A tervezett törvénymódosítás szigoritáná a bejegyzés feltételeit: a nyilvántartásba vételhez a kérelmezőknek egyebek mellett csatolniuk kellene legfőbb vallási tanaik összefoglalását.

MTI-hír

codik: templomban, otthonban, kórházban, az utca forgatagában, vagy a munka mezején. Mert Jézus ígérete szerint velünk van a világ végezetéig tanítványai és eszközei szolgálatán keresztül is.

Hozzá lehet vinni a betegeket. Édesanyám mondta el, hogy miként “vitte Jézushoz” beteg nővéremet. Házunk udvarára ment, ott borult le, és imádkozott a válságos éjszakán. Miután testvérem életben maradt, hálából minden évben azon a napon önként tartott böjtöt édesanyánk. – Egyik somogyi volt gyülekezetemben az utolsó fiát vitte hetente többször is az édesapa hátán az öt kilométerre lakó orvoshoz, miközben az édesanya imádkozva kísérte őket.

Vinni, mint a barátok a bénát Jézushoz, minden akadályt áthidalva. Akit igazán szeretünk, azért mindent megteszünk, hogy gyógyulást kapjon. Egy “Esmeralda” című tévé-filmsorozat egyik epizódja van előttem, amikor a fiatal orvos első szemműtétjét azon végzi, akit szeret. Még imádkozik is a műtét előtt, s utána is mindent megtesz, hogy kedvese látása erősödjék. Embertársaink iránti szeretetünk hőfoka ott nyilvánul meg, amikor betegágyuk mellé kell állnunk és ápolni őket, imádkozva tusakodni értük, velük, belső-lelki tartásukat az evangélium erejével élesíteni.

Mindenféle betegségben szenvedőt vihetünk Jézushoz. Mai életünkben újabb betegségek ütnek fel fejüket, vernek szírat az emberi testben, fészket raknak családi otthonokban, s rombolnak. Sokszor észrevétlenül lappanganak, s amikor előjönnek, már késő minden gyógymód.

Egy munkanélküli, családjáért aggódó apa úgy akarta csillapítani gyermekei éhségét, hogy egyik gyermekét kiállította koldulni. Nem tudta, csak a rendőrségi razzia során derült ki, hogy egy legsúlyosabb mai betegség hordozója a kislánya, aki összekulcsolt kézzel koldult.

Luther utolsó feljegyzései között találták: “Bizonny koldusok vagyunk...”

Isten előtt csak így állhatunk meg, üres kézzel. De milyen elszomorító, amikor valaki emberektől kénytelen koldulni. Ne késünk el a másokat Jézushoz vivő szeretettel, mert a kegyelem koldusai nem nézhetik közömbösen az élelemért könyörgőket, a segítségért koldulókat, a hajléktalanokat...

Szimon János, soproni ev. lelkész

NT. SZÉPFALUSI ISTVÁN bécsi evangélikus lelkész 1932–2000

Szépfalusi István, az Ausztriai Magyar Evangélikus Lelkigondozó szolgálat lelkésze, a bécsi Bornemissza Péter Társaság vezetője, a Külföldön Élő Magyar Evangélikus Lelkigondozók Munkaközösségének tagja, író és szerkesztő, 2000. november 28-án, 68 éves korában Bécsben váratlanul elhunyt. Bécsi búcsúztatója december 7-én volt Galavics Sándor evangélikus lelkész szolgálatával, valamint Soós Mihály református és Hegyi György római katolikus lelkész részvételével. Hamvainak végső nyugalomra helyezésekor, az elhunyt kívánsága szerint, a Kerepesi temetőben D. dr. Harmati Béla evangélikus püspök szolgált december 19-én. Mindkét alkalommal a nyugateurópai lelkészek közösségét Fonyad Pál ausztriai evangélikus lelkész, teológiai előadó képviselte. Élete summás összefoglalásaként idézzük Jókai Anna írónő, akadémikus sorait:

“Szépfalusi István a temérdek munkával zsúfolt évek után joggal választhatná a pihenést, de fiatalos energiája, szelleme örök mozgásban tartja... Különleges élete nemcsak a jó szervezésében rejlik, hanem abban a hosszú távra tekintő stratégiában is, amit esetenként kidolgoz. Önérvényesítés helyett egy eszme érvényesítése, nagy szavak helyett körültekintően véghezvitt tettek. Számára nincs megállás vagy visszaút. Ha valami Isten akaratából (netán éppen az emberek gyarlóságából) bezárul előtte, nem esik kétségbe, hanem új kaput keres, továbblép, mindig előre. A végső határpontot csak a legmagasabb Akarat jelölheti ki.”

In Memoriam, az Angliai Magyar Tükörből

NYÁRI MAGYAR ISKOLA

A Külföldi Magyar Cserkészszövetség idén is megrendezi hagyományos nyári iskolatáborát a fillmor(e)i regényes Sík Sándor Cserkészparkban. Az iskolatábor ideje július 7-22.

A délelőtti “iskolaórákat” délutánra szakköri foglalkozások, kirándulások, fürdés, s egyéb vidámságok váltják fel.

Minden érdeklődőnek szívesen nyújtanak felvilágosítást a 973-772-8810 telefonszámon vagy levélben **Külföldi Magyar Cserkészszövetség, P. O. Box 68, Garfield, NJ 07026-0068** címen.

KMCSZ

ERŐS VÁR (USPS 178-560) is published bi-monthly (February, April, June, August, October, December) by the Hungarian Conference in the Evangelical Lutheran Church in America, 1467 Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107-4505. Tel.: 216-221-3178. Fax: 216-227-9482. E-mail: AMEvKo@aol.com. Periodicals postage paid at Cleveland, OH. Editor: The Rev. Béla Bernhardt. Annual subscription: \$6 in the USA, US\$8 from Canada, US\$15 from overseas by air mail. — Az ERŐS VÁR az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia lapja. Szerkesztő és kiadó: Bernhardt Béla. Aláírt cikkekért írjuk felel. Előfizetés az Egyesült Államokban évi 6 US dollár, Kanadából 8 US dollár, tengerentúlról légi postán évi 15 US dollár. — Kérjük olvasóinkat, hogy címváltozásokat haladéktalanul bejelenteni sziveskedjenek. — Nyomda/Printers: Classic Printing Corporation, 6908 Engle Rd., Middleburg Heights, OH 44130. — Minden levelezés, előfizetés, adomány a feladó pontos címe feltüntetésével a lap alatti címére küldendő.

Postmaster, send address changes to: Erős Vár, P. O. Box 770828, Lakewood, OH 44107-0038.

A lutheranizmus Magyarországra érkezése

Részlet "Az evangélikusság hatása a magyar kultúrára" c. értekezésből

A lutheránusság hatása alapvetően a magyar kultúra lehatárolt volta ellen irányult. Tudjuk, hogy első nagy európai igazodásunk a nem-indoeurópai nyelvű magyarság keresztyénné válása volt: felvételével szokás- és gondolatrendünk, ideavilágunk, s vele nyelviségünk gyökeres változása kezdődött meg.

A hitjavítás hasonlóképpen távolról sem pusztán eszmei s gondolati-nyelvi korrekció volt. Egy hatalmas technikai váltás ritmusával illeszkedtünk, igazodtunk mi is, magyarok a radikálisan modernizálódó, a középkorból kilábaló Európához.

Ennek a modernizációnak kultúra-hordozó ága hatalmas szellemi megújulást igényelt. A könyvnyomtatás volt az az újdonság, amely tágabb területi érvényességre ítélte az írást. Ehhez kellett általános érvényű, normatív nyelviséget alkotni.

A németiséget érintette először ez a kihívás: az anyanyelven való megszólalás lehetősége és kötelme. Luther Márton a legközelebbi írásbeliségre, a szász hivatalos-kancelláriai nyelvre alapozta szélesebb normativitást kielégítő írott német nyelvét, de mérésen ajánlotta ihlető forrásul a Wartburg várában működő fordító csapatának írott utasítás-esszéjében, a *Sendbrief vom Dolmetschen*-ben a beszélt nyelvet, vagyis a "piac nyelvét" és az "anyanyelvet" is. (Ez utóbbi összetett szó az ő alkotása.)

Természetes, hogy az evangélikusság első magyarországi megjelenése német nyelvű volt. Az *Ostkolonisation* (a németiség keletre elhálózódó) rendszerében érte el Magyarországot. Elsősorban a városi lakosság körében (városainkban még hosszú évszázadokig németnyelvűség uralkodott), és a királyi udvarban nyer tért. A németajkú városi lakosságunk — zömében mesterember-kézmíves, kereskedő és hivatalnok — tehát polgári létében a humanizmus eszméi iránt különleges fogékonyságot tanúsított. A királyi udvar — a királynéval és kíséretével az élen — szintén e kettősségnek: a humanizmusnak és a németnyelvűségnek hódolt s tárt kaput a wittenbergai szerzetes hit- és szellemújító eszméi mátt. Mégpedig meg-hökkentően korán: már a mohácsi csatavesztés előtti években.

A lutheri hitjavító eszmék magyarországi térhódítása németül, német kultúrájú miliőben kezdődött meg ugyan, de korai elutasításának éppen nem nyelvi-nemzeti, hanem általános eszmetartalmi s gyakorlati okai voltak. A mohácsi csatátéren később elveszű fiatal királyunk, II. Lajos felesége, Habsburg Mária hívott meg udvarába alig néhány évvel Luther Márton wittenbergi színrelé-

pését követően az ő környezetéből papokat.

Megismétlem a közvélekedéssel szemben álló tény: a lutheri hitújító eszmék magyarországi megjelenése a kezdet kezdetén távolról sem kapcsolódott össze a magyar nyelvvel, a magyarság nyelvi-szellemi ébredésével. Kezdetben távolról sem magyar nyelvi-szellemi megújulást ígért. A humanizmus volt a lutheri eszmék előkészítője. Megjelenése idején a lutheranizmus Magyarországon is társadalmi-szellemi töltetű mozgalom volt, melyet erős békülékeny, konszenzusteremtő viselkedés jellemezett.

Hogy első megjelenésekor nálunk nem talált tágszívű befogadtatásra, sőt: durván elutasították a magyar urak, éppen ennek volt köszönhető. A Mohács előtti lutheranizmust a lajosi ország magyar urai nem nemzeti okból, nem holmi idegengyűlöletből utasították el, s nem németiségük miatt küldték vissza Wittenbergába a budal várból a két papot.

Az 1523 április havában, Budán megtartott országgyűlés 54. törvénycikke szerint "valamennyi lutheránust, azok pártfogóit és párhíveit, mint nyilvános eretnekeket és a szentséges Szűz Mária ellenségeit fejevételrel és jószágvesztéssel" kell büntetni.

Ezt a rendelkezést persze nem lehetett maradéktalanul végrehajtani, hiszen a lutheránusok fő pártfogója maga Mária királyné és német kegyeltje: Brandenburgi György volt. A lutheránusok eltávolításával azonban számos pozíció felszabadult, melyekbe magyar urakat lehetett ültetni. Verbőczit, Zápolyát és az általuk vezetett köznemesi pártot elsődlegesen az vezérelte, hogy birtokaik elhelyezkedése folytán közvetlenül érdekelték voltak a török előrenyomulásában, s tájékozódásuk alapján ők igazán érzékelték a magyar társadalomra leselkedő török veszedelmet. Tudva tudták azt is, hogy a török fenyegetés nekik a teljes deklaszálódás, a lesüllyedés veszélyét hozza magával. Hiszen örökletes nemesség, mint osztály a török világban nem létezett. A törökök minden elnyomottak demokratikus felemelkedésére épülő államában elvesztek az öröklött jogok.

A török előrenyomulás útjába eső birtokaik miatt a magyar urak javarésze már csak ezért sem válhatott az erasmusi ernyedt humanizmus, az erasmusi békeszeretet és erőszak ellenesség eszményeinek a hívévé. Érdekeik ellen való volt, hogy a tízes évek végének Budájában eme petyhüdt emberieségnek mind élénkebb szavú — s a latin mellett mindinkább német szavú — hirdetői jelentek meg. Az meg aztán kifejezetten romboló volt, amikor ez az erőtlenség egy-

szeriben dinamizmusba csapott át: páraelenes gyűlölettel telítődött. Ez már a keresztyén erő egységének a megosztása volt, kész életveszedelem.

1521-től ilyen "evangéliumi szellem"-ben szólt Cordatus Conradus a Boldogasszony templomának szószékéről, s hasonló felfogásban tanítottak a budai felső iskolában Grynaeus Simon és Windsheimi Vitus tudós tanárok is. Tudomásunk van róla, hogy hatásukra két budai ifjú, Gleba Boldizsár s Uthmann János beiratkozott a wittenbergai egyetemre. Ott, már a mohácsi vész előtt, tizenkét magyar diák tanult. Nevük után ítélve valamennyien hazánkbeli németek voltak.

Elsősorban nem nemzeti, nyelvi oka volt tehát annak, hogy a magyar köznemesi rend a Mohács előtti országban a korai hitjavító próbálkozások ellen fordult. A mentalitásbeli kifogásokon kívül taktikai-hadi, külpolitikai szempontok vezérelték a magyarokat: a pápai támogatásra tekintettek. Belpolitikai szempontból is: az egyházi nagybirtok a törökellenes harcnak biztosabb pénzügyi és hadi támaszául kínálkozott, mint a protestantizmus decentralizált-demokratikus, liberális szelleme és rendje. Nemzetközileg nézve: egységes európai katolikussággal markánsabb potenciál szegülhetett (volna) az előrenyomulók ellen.

Ezzel szemben Luther, a toronyszoba lakója legfeljebb eszméket, toleráns viselkedési formákat ajánlhatott akkor, amikor éppen keresztyén összefogásra — netán fanatizmusra — volt szükség. Luther ráadásul 1522-ben még azt is leírta, ami akkor kész árulásnak számíthatott: hogy nagyobb gonoszságnak tartja a pápa uralmát, mint a törökét. Hiszen a török csak ideig-óráig uralkodik, a pápa pedig "bizony agyongyötri testünket és lelkünket".

Luther másként mérte föl wittenbergai világából a török veszélyt, mint akik egy kultúra — az európai-keresztyén kultúra — végbirodalmában éltek. Itt semmi ok sem volt lelkesedni Luther hitújítási igazságot kifejező szavaiért.

Más tények is igazolják, hogy a köznemesiség nemzeti pártja nem Luther és a hitjavítás, hanem a keresztyén-világi egység megbontása ellen szálltak síkra. Verbőczi miatt királyi követként még Wormsba is elment. A gyűlés után nagy lakomát rendezett, melyre meghívta Luthert és megpróbálta rábeszélni elhatározásának a megváltoztatására. Ezután, rábeszélésének a kudarcá után, az 1522–23-as nürnbergi birodalmi gyűlésen már egyértelműen a pápa oldalán serénykedett. Rávette Chiregattit, a pápa követét, hogy a gyűlésen elmondott Luther-ellenes beszédét ajánlja II. Lajos magyar királynak.

A wittenbergai elszigeteltségbe kényszerített, magát agyondolgozó, lassan-lassan csalódó Luther Márton 1526-ban megtette

a magáét. Egy olyan éneken kívül, melynek versfőiből a Mária név tűnik elő, a megözvegyült királyné vigasztalására négy zsolttárfordítást is küldött: a 37., a 62., a 94., ráadásul a 109. zsolttárt. Félreérthetetlen tartalmi célzással: a vigasz zsolttárait. *Hoffe auf den Herrn und tue Gutes. Bleibe im Lande und nähre dich redlich. Habe deine Lust am Herrn, der wird dir geben, was dein Herz wünscht.*

A mohácsi csatavesztés után a hitjavító eszmék érvényesülésének ellenérvei elgyengültek. Sokuknak oka veszett. A katolikus egyház szemlátomást meggyengült. Magyarország sok javát elvesztette, az európai viszonyok is úgy alakultak, hogy a következő évtizedekben — az augsburgi konfesszió, a schmalkaldeni szövetség, a regensburgi birodalmi gyűlés, a nürnbergi vallásbéke után — a katolikus egyház pozíciói nemzetközileg is meggyengültek.

Ilyen szomorú viszonyok között fordult a kocka a magyar protestantizmus javára. Ekkor a magyar nyelvűség már lényeges szempontja lett: győzelmes megjelenésének alapoka. Három évvel Mohács után Dévai Bíró Mátyás már Wittenbergában hallgatja Luther Márton és Melancthon szavát, s ott van rövidesen a hallgatóságban, még a Tischredeknél meghitt körében is, Sylvester János, Ozorai Imre, Gálszécsi István, Farkas András.

Így kézenfekvő, érthető, hogy a királynénak küldött szépséges német nyelvű zsolttárok hamarosan megszólalnak magyarul is: "Ne bosszankodjál az elvetemültekre, ne irigykedjél a gonosztevőkre. Mert hirtelen levágattatnak mint a fű s mint a gyöngye nővény elfonnyadnak. Bizzál az Úrban és jót cselekedjél, e földön lakozzál és hűséggel élj. Szűnj meg a haragtól, hagyj el heveskedésedet. Ne bosszankodjál, csak rosszra vinne. Mert az elvetemültek kivágattatnak. De akik az Urat várják, öröklik a földet."

A mohácsi egyéni és nemzeti tragédia után konkrét hite, aktuális biztatása volt akkor ennek a versnek. Vigasztalt, a valóságunk elenszegülve. Így lett a magyar — a magyar nyelvű lutheranizmussal születő — kultúránk a földült létezésben újra meg újra éltető erővé: a létezés garantálója, a magyar entitás egyik, ha nem a legerősebb pillérévé.

Dr. Ódor László, egyetemi tanár előadása hazai ev. egyházi millenniumi tüneményen.

UTÓJEGYZET — A múlt számunkban közölt "Csak feltételekkel" c. kishír a szélsőséges észak-ir protestánsokkal rokonszenvező, szektajellegű "Canadian Protestant League"-től származott, melynek semmi köze sincs a történelmi egyházakhoz és a közöttük lévő ökumenikus kapcsolatokhoz. Sajnáljuk, hogy nem volt nyilvánvaló a hír tartalmának komolytalan és neveléses volta, ami tulajdonképpen a közlés célja volt. — Sz.

Adományok nyugtázása

Köszönettel nyugtazzuk a 2000. november 27-e és 2001. január 29-e között vett többféle adományt.

• AZ "ERŐS VÁR"-RA

Minden előfizetés a címszalagon kiemelten jelzett év végén jár/járt le. Előfizetések vételét a címszalagon jelezzük; itt a felülfizetéseket, stb. soroljuk fel:

\$210: Volosin Lenke Piroska (OH). **\$100:** Asbóth Gyula szülei, *Nt. Asbóth Gyula v. ev. tábori alesperes és felesége sz. Pfeiffer Ilona emlékére* (VA), Becker György felesége, *Hansi és szülei, Nt. Becker Jakob v. detroitii ev. lelkész és felesége sz. Bejek Ilona emlékére* (IL), v. Böcsay Zoltán (OH), Kert Marianne (CA), dr. Sándor Imre (AZ). **\$94:** Pusztai Péter (CA). **\$80:** Sárkány Károly (SC). **\$65:** Balázs Dénes *külföldi előfizetésre is* (PA). **\$63:** Özv. Sebestyén Károlyné (IL). **\$60:** Becker György *külföldi előfizetésekre* (IL), Gösi Irma (FL). **\$50:** Özv. Domján Sándorné *fivére, Nt. Károlyfábi Béla emlékére* (ON), D. Flißer Ferenc (PA), dr. Mészáros Sándor *Ft. D. Dömötör Tibor püspök emlékére* (PA), dr. Szandtner Béla (ON). **\$49:** Koltai Rezső (Svédó.). **\$40:** Dr. Szabó Imre *külföldi előfizetésre is* (FL). **\$38:** Drexler Istvánné (OH), Jókay Edit (IL). **\$30:** Özv. Márton Józsefné *férje, Márton József emlékére* (NY), Rigney Carlos és Ildikó (TX), Schröder Éva (ON), özv. Somos Károlyné (NV). **\$25:** Horváth Géza (OH), özv. Markovits Pálné *férje, Nt. Markovits Pál emlékére* (OH), dr. Molnár Ágoston (NJ). **\$20:** Balázs Károly (IL), Farkas Júlia (OH), Gracza Rezső (MN), v. Hefty Frigyes (CA), Kocsis Irma (NY), dr. Papp Gábor (OH), Szántó Imre és Katalin (TX). **\$14:** Dr. Kálmán Szabolcs (OH), Mergl Éva (PA), Miller Henrik (OH), Petrakovits Mária (IL), özv. dr. v. Zerinváry Szilárdné (PA). **\$13:** Kiss Antalné (ON). **\$12:** Lengyel Károly *belföldi előfizetésekre* (OH), Nyemcsók János (CT). **\$10:** Bede Miklós (CO), Bogád Gizella (OH), Borsos Erzsébet (FL), dr. Konkoly László (PA), dr. Lux András (OH), özv. Mészöly Eleménné (PA), dr. Mészáros Sándor *belföldi előfizetésre is* (PA), Nagy Ernő (OH), Papp Gábor (FL), Szeebach Gusztáv (OH), özv. Szikora Györgyné (OH). **\$7:** Erdélyi Ferencné (ON). **\$4:** Özv. Baráth Jánosné (FL), özv. Bruckner Edéné *férje, Bruckner Ede emlékére* (IN), Dandy Imréné (FL), Német Sándor (OH), Németh Istvánné (TX), Ritter László (PA), Simon Gyula (OH). **\$3:** Bakó László (ON), Juhász Margit (WA), dr. Kőrös János (ON), Sipos Györgyi (WI). **\$2:** Lukácsi László (FL).

• AMEK TAGSÁGRA

2001: Bors Jánosné (AB), özv. Bottlik Józsefné (ON), özv. Brachna Gáborné (OH), Gaydán Melinda (OH), dr. Hódos Frigyes (PA), Kert Marianne (CA), dr. Konkoly László (PA), N.-Fekete Ádám (CH), Sárkány Károly (SC), dr. Soldes Ilona (NY), dr. Szabó Imre (FL), Szontágh György (NC), Tomaschek László (OH), Vajda István (FL). **2002:** Dr. Fabók Ferenc (MI), özv. Szikora Györgyné (OH), Zerinváry Miklós (PA). **2003:** Tomaj Gusztáv (PA).

• A MAGY. EV. KONFERENCIA JAVÁRA

\$135\$NN. \$100: Volosin Lenke Piroska (OH). **\$88:** Dr. Masztis Szilárd *édesanyja emlékére* (ON). **\$50:** Amerikai Magyar Református Egyesület (DC), Kovács Géza (OH), özv. dr. v. Zerinváry Szilárdné *édesapja, Haffner Vilmos v. Mekenyesi ev. lelkész emlékére* (PA), Zerinváry Miklós *magyarjűk, Zvarinyi János v. szarvasi ev. lelkész emlékére* (PA). **\$38:** Zalai Konrád (ON). **\$25:** Palócz Henrik (NY). **\$24:** Egervári Gyula (CT), Kert Marianne (CA). **\$20:** Özv. Bell Lajosné (CA), Molnár József III *szülei, ifj. Molnár József és felesége sz. Úveges Ágnes emlékére* (PA), Sala Nándor (OH), Tomaj Gusztáv (PA). **\$12:** Bertók Nóra (OH). **\$10:** Gaydán Melinda (OH), Palotay József (CA), Zugar Ernő (ON). **\$5:** Ritter László (PA), Vajda István (FL). **\$2:** Dr. Déry Béláné (OH).

• **A DÉLVIDÉKI MAGY. EVANGÉLIKUS EGYHÁZ TÁMOGATÁSÁRA**
\$169 Magyar Segély Egylet (OH). **\$30:** Szontágh György (NC).
• **EGYHÁZI ISKOLÁKRA, STB.**

Különbféle hazai egyházi iskolákra és intézményekre együttesen - **\$1425:** Özv. Sebestyén Károlyné *férje, Sebestyén Károly, szülei, Poór István és felesége sz. Wieland Erzsébet, s férje szülei, Sebestyén István és felesége sz. Árvai Gizella emlékére* (IL). *Bp.-Fasor* - **\$300:** Pintér György (NY). **\$100:** Strasser Alfréd (NY). **\$50:** Palócz Henrik (NY), dr. Sömjén György (NC). **\$20:** Dr. Ambrus Gyula (NY).

* * * Szíves tájékoztatásul: Lapunkra az előfizetéseket és lapfenntartó adományokat **Erős Vár** névre és **P. O. Box 770828, Lakewood, OH 44107-0038** címre kérjük beküldeni.

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia a hazai ev. egyházi iskolaügy javára és alkalmissal — akár adományozók által is — meghatározott egyházi szükség enyhítésére szívesen továbbít adományokat. Csekket vagy pénzesutalványt **Hungarian Conference-ELCA** névre s **1467 Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107-4505** címre kell küldeni. A csekken kérjük az iskolát (Aszód, Békéscsaba, Bonyhád, Deaktér, Fasor, Győr, Nyíregyháza, Orosháza, Sopron) vagy a segélyadomány más célját megjelölni. Minden adományért előre is hálás köszönetet mondunk. ☒

Köszönet!

Előző (decemberi) számunk szétküldése a szokásostól eltérő volt azzal, hogy az USA-beliek is borítékban kapták meg, s így befizetőlapot és válaszborítékot is mellékelhettünk. Egy készítéses clevelandi cserkész-tisztiscsoportnak — Bedy Balázs, Beodray Ferenc, Beodray Ferencné, Dezső Endre, Dolesch Gyula, v. Falk Viktor, Gaydán Melinda, Kis Ferenc, és Persányi Eszter személyében — jár hálás köszönet, hogy megkönnyítették az előkészítés mozzanatait és a lap hamar — a kinyomtatás után huszonnégy órával elpostázva — az olvasók kezébe kerülhetett. Köszönet a "jó munkáért"!

ELŐFIZETÉS NAPTÁRI ÉVRE

az USA-ban \$6.00, kanadai címre US\$8.00,

külföldre légitársasággal US\$15.00.

"ERŐS VÁR"

P. O. BOX 770828

LAKWOOD, OH 44107-0038

Az egyház hírei otthonról

- A december 15-én tartott Országos Közgyűléssel és az akkor megtartott választásokkal a Magyarországi Evangélikus Egyház szervezeti átalakulása befejeződött, illetve az új szervezetben való működése kezdetét vette. Kísérje Isten áldása az egyházat, vezetőit, és népét, amint új utakon járva végzik szolgálatukat az Egyház Urának, Jézus Krisztusnak a dicsőségére és az emberek javára.
- Az előbb jelzett közgyűlésen hatéves ciklusra D. Szebik Imre északi egyházkerületi püspököt országos elnök-püspöknek választották meg. Ebben a tisztségben D. dr. Harmati Béla déli egyházkerületi püspököt követi.
- Mosonmagyaróváron és Szentantalfán is felújított orgonáját vette ünnepélyesen használatba az ev. gyülekezet.
- A budapesti Evangélikus Hittudományi Egyetemen tizenhét év. hittantanárt bocsátottak ki szolgálatra. Ezek az új tanárok levelező tanfolyamon szereztek meg oklevelüket.
- Erdőkertesen ev. egyházi tulajdonnak számítót, ökumenikus célú templom alapkövét helyezték el ünnepélyesen. Dunaegyházán a templomszentelés 250., Nyírszőlősen a 60., Zánkán az imaház felszentelése 50., Szentantalfán alakulásának 215., Vác és Rád társ-egyházi voltának 150. évfordulóját ünnepelte az ev. gyülekezet.
- Nemrégén két értékes könyv jelent meg az evangélikus múltból. Id. dr. Fabiny Tibor egyetemi tanár: Az első kövek c. könyvében a pesti ev. gyülekezet történetét, templomát, iskoláját mutatja be 1787 és 1811 között. Hubert Ildikó: Sóvári Soós Kristóf (1566–1620) és művei c. könyve a XVI.–XVII. század fordulóján élt felvidéki nemes úr életét és alkotó pályáját ismerteti. A teológiai tudományok vonatkozásában pedig megjelent dr. Nagy Gyula, ny. püspök: Az egyház mai tanítása – Evangélikus Dogmatika I c. könyve.
- Meghalt Szabó Gyula ny. debreceni esperes-lelkész, Sólyom Károly ny. paksi lelkész, v. püspökhelyettes, id. Kendeh György ny. bp.–kelenföldi lelkész.
- Bp.–Kőbányán Smidéliusz András, Téten Karsay Lajos, Pilisen Pangyánszky Ágnes, Bezin Farkas Ervin, Cinkotán Kocsik Mónika, Pesthidegkúton Fodor Viktor, Oroszán Skorka Katalin az ev. gyülekezet új lelkésze. A Fébé Evangélikus Diakonissza Egyesület új főnöksasszonya Magassy Katalin diakonissza testvér, akit csak most szenteltek diakonisszává, mivel felszentelése ötven évvel ezelőtt az egyesület feloszlata miatt nem történhetett meg.
- *Fontos nyilatkozat:* “A szexszualitás a te-

remtő Isten ajándéka. Ezen keresztül Isten az embernek sok örömet kínál és az emberi élet továbbplántálását biztosítja. Ezért a házasság Istennek az életrendje, amely semmi más együttélési formához nem hasonlítható. [] Az emberiség életében évezredek óta rejtett vagy nyílt formában meglévő azonosneműek kapcsolatát a Biblia bűnnek nevezi, az orvostudomány egyes képviselői betegségnek tekintik, más szakemberek pedig öröklött hajlamnak. [] Evangélikus egyházunknak az irgalmasság elkötelezettségével és a jézusi segítőkézség szeretetével kell közelednie ezen helyzetben élő testvéreinkhez. Jézus szabadító ereje arra biztat, hogy a heteroszexszualitás ajándékát fogadják el. Egyházunk ugyanakkor nem bélyegzi meg őket, mint ahogy más problémákkal küzdő embertársainkat sem. [] Elítélünk viszont minden olyan cselekedetet, amely ezt a hajlamot másokban felszínre hozza, terjeszti, és erősíteni igyekszik. Különösen a fiatalok esetében tartjuk szükségesnek a megelőzés és a védelem kérdését. [] Fentiekből következően evangélikus egyházunk egyneműek együttélését, élettársi kapcsolatát nem áldja meg, és mindent megtesz azért, hogy ez a kérdés a személyiségi jogok keretében maradjon, ezzel is megakadályozandó a homoszexszualitás és a lesbizikusság terjedését.”

• *In Memoriam:* “Méltó megemlékeznünk evangélikus egyházunk hű fiáról, Jány Gusztáv vezérezrederéről (1883–1947), a doni csatában felmorzsolódott 2. hadsereg parancsnokáról hősiessé vállalt mártírhálálának 53. évfordulóján. A II. világháborút követően hazánkat is előzőnlötte a barbár áradat és az általa szabadjára engedett törvénytelenység. Ennek lett áldozata — önként vállalt mártíriummal — Jány Gusztáv. [] Sajat szándékából minden külső kényszerítő körülmény nélkül hazatért az országba, hogy a törvénytelenül perbe fogott és megvádolt beosztottait, akik az ő érvényes szolgálati parancsait hajtották végre, mint katonatisztek, törvényes keretek között megvédje a fékezett önkénytől. Ebbeli igyekezete sajnos nem járhatott eredménnyel. Őt is nyomban letartoztatták, népbíróság elé állították, és 1947. november 26-án kivégezték, mint ún. háborús bűnöst. [] 1993. október 4-én a Legfelsőbb Bíróság Jány Gusztáv vezérezrederest minden vád alól felmentette, mert a korábban terhére rótt bűncselekményeket nem követte el! [] A siralomházban az őt vigasztaló lelkészt is megdöbbentő lelkierőről és erkölcsi tartásról tett tanúbizonyságot, amikor így vallott: “Nem én vagyok erős, hanem Aki mögöttem áll: Krisztus.” A Farkasréti temetőben álló szerény sírját is ez a mondat ékesíti. Haláláig Krisztushoz hű kereszttyén és hazájának hű katonája maradt.

Emlékezetül állítsuk őt e néhány sorral is a mai és a jövőendő nemzedékek elé példaképül!”

- Az “Evangélikus Élet” c. országos egyházi hetilapnak a legutóbbi tizenkét éven át volt szerkesztő-kiadója és az egyházi Sajtóosztály vezetője Tóth-Szöllős Mihály lelkész nyugalmabonult. Szolgálatát szerkesztőként és a Sajtóosztály vezetőjeként is T. Pintér Károly újságíró és kiadóként Kendeh K. Péter pestújhely-újsalotai lelkész folytatja.
- A bp.–kelenföldi ev. templomban február 6-án tartották meg D. Ordass Lajos püspök születése 100. évfordulóján az Ordass Lajos Baráti Kör, a Budai Ev. Egyházmegye, és a Kelenföldi Ev. Gyülekezet közös hálaadó Istentiszteletét. Ezen igehirdetéssel Itzész János, a Nyugati (Dunántúli) Ev. Egyházkerület püspöke szolgált.
- Ez az év korszakváltó a hazai ev. lelkész-képzésben. Bevezetésre kerül az ún. gyakorlati év, ami azt jelenti, hogy akik idén fejezik be az ötödik évet, még egy további gyakorlati év elvégzése után kapnak csak diplomát és kérhetik lelkésszé avatásukat. Minderről zsinati törvény intézkedett, mely szerint az 1996-ban felvett hallgatók már hatéves képzésben részesülnek.

Ev. Élet et al.

OLÁH ATROCITÁS

Kozma Imre r.k. lelkészt, a magyarországi Máltai Szeretetszolgálat vezetőjét január 7-én hajnalban a borsi magyar–román határátkelőnél a romániai oldalon ismeretlen személy tettelesen bántalmazta. Az oláh határőrség az őrháztól száz méterre lefolyt incidens “nem vette észre”. Az eset kivizsgálása diplomáciai úton mindeddig folyamatban van.

www/var

ÖKUMENIKUS EGYSÉG?

Január 6-án, a washingtoni nemzeti székesegyházban tartott ünnepi Istentiszteleten erősítették meg az “Evangelical Lutheran Church in America” egyházunk és az “Episcopal Church USA” anglikán egyház közötti egyházközösségi szerződést. Az Istentiszteleten liturgusként Anderson George, ELCA elnöklő püspök és igehirdetőként Griswold Frank ECUSA elnöklő püspök szolgált. A résztvevők száma meghaladta a 3500-at. A két egyház lelkészei bármelyikben szolgálhatnak, s hivei bármelyikben Úrvacsorához járulhatnak. Ennek a közösségnek az ELCA egyházban heves ellenzői is vannak, mert ezentúl a mi püspökeinket is az apostoli püspökutódlás rendje (elmélete!) szerint kell beiktatni, csakúgy mint az episzkopális püspököket. Még elválik, hogy az ellenzéki mozgalom kifejlődik-e és gyülekezetek elhatárolódását vagy kilépését talán még nagyobb számban is eredményezi-e. ELCA News

SZEMÉLYI HÍR

A Budapesten megjelenő "Evangélikus Élet" c. orsz. egyházi hetilapban ismét közölték egy tárcát Turchányi Sándor ny. torontói ev. lelkész tollából, ezalkalommal a január 7-i számban az "Egy jámbor Jeruzsálemben" címűt. (Gratulálunk! – Sz.)

GYÜLEKEZETI HÍREK

CLEVELAND — ELSŐ

Beszolgáló lelkész: Juhász-Shepherd Ferenc
 Templom és lelkézi hivatal: 2830 Martin Luther King Blvd. (44104). Tel.: (216) 721-7074. Vasárnapi Istentisztelet délelőtt 10 órakor, angol/magyar. Mihályi Ernő gondnok telefonszáma: 561-7316. A lelkész otthoni telefonszáma: 941-2212.

CLEVELAND — NYUGAT

Lelkész: Tamásné Molnár Éva
 Templom: West 98th St. és Denison Ave. Lelkészi hivatal: 3245 West 98th Street (44102). Tel.: (216) 961-6895. Istentisztelet minden vasárnap de. 9:30-kor angolul, 10:45-kor magyarul. Úrvacsoraosztás minden hó első vasárnapján és az ünnepeken.

"Legyen előttem mindig út, fűjön mindig a hátatok mögül a szél, az eső csendesen hulljon földjeitekre, s amíg újra találkozunk, hordjon benneteket tenyerén az Isten!" - Ezzel a gondolattal kívánunk áldást, szeretetet az új évvezredben. ■ Következő alkalmainkat hirdetjük, melyekre mindenkit nagy szeretettel várunk: A hónap első keddjén női bibliaóra este 7-kor / Minden hónap 3. vasárnapján a magyar Istentisztelet után szeretetvendégséget tartunk; legközelebb február 25-én / Minden pénteken délután magyar iskola és óvoda működik a gyülekezetben / Március 11-én lesz gyülekezetünkben a következő ebéd, majd pedig április 1-én. ■ Dr. Déry Béláné sz. Schauer Beatrice életének 74. évében, január 24-én váratlanul elhunyt. Gyülekezetünk hűsége, aktív tagja, presbitere volt Minden megmozduláson résztvevő, nem mulasztott egyetlen igehallgatási alkalmat sem. Nagyon fog hiányozni, de hisszük, hogy hazament ahhoz az Istenhez, Aki mindnyájunknak szerető mennyei Édesatyja. Ó adjon Beának örök életet, a gyászolóknak vigasztalást. ■ Isten áldó szeretete hordozzon mindnyájunkat: Erős vár a mi Istenünk! Lelkipásztori szeretettel — TÉ.

TORONTO

Lelkész: Bernhardt Béla főesperes

Templom: 116 Bond St. Lelkészi hivatal (minden posta ideküldendő): 1467 Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107-4505, USA; tel.: (216) 221-3178. Felügyelő: Bottlik Józsefné; tel.: (416) 484-1540. Istentisztelet, július-augusztus kivételével, a hónap második és negyedik vasárnapján du. 4 órakor.

Szíves emlékeztetőül: Legközelebb a passióolvasással egybekötött nagypénteki Istentiszteletünkön, április 13-án lesz úrvacsoraosztás. ■ Babos Sándor tb. presbiterünk szívoperáción ment keresztül. Mind az ő gyógyulását, mind Nt. Turchányi Sándor ny. beszolgáló lelkészünk további felerősödését az Áldott Orvos kegyelmébe ajánljuk. ■ Szépszámú gyülekezet vett részt a hat magyar egyházi közösséget összefogó, ezévi 32. ökumenikus áhitaton, melyet a baptista testvérek rendezésében tartottunk. A házigazda Nt. Dan László baptista lelkész volt. Ő és Ft. Máté József S.J. r.k. lelkész végezte az igehirdetés szolgálatát. ■ Nevezetes ez: Házigazda-gyülekezetünk, a torontói Első Evangélikus Egyház ebben az évben ünnepli fennállásának 150. évfordulóját. ■ Február 11-i évi közgyűlésünkről bőjt-húsvéti körlevélben tájékoztatjuk hittestvéreinket és barátainkat. ■ "Isten munkája az, hogy ti a Krisztus Jézusban vagytok. Őt tette nekünk Isten bölcseséggé, igazsággá, megszentelődéssé, és megváltássá" (1Korinthus 1:30). ■ Erős vár a mi Istenünk! — BB.

Mindennapi kenyér

Útmutató a Biblia olvasásához

2001. MÁRCIUS

1. Zakariás 7:2-13 – Lukács 12:13-21
2. János 8:21-30 – Lukács 12:22-34
3. Dániel 5:1-7,17-30 – Lukács 12:35-48

BŐJT 1. VASÁRNAPJA

Heti ige: 1János 3:8

4. Róma 10:8b-13 – Lukács 4:1-13
5. 1János 3:7-12 – 3Mózes 1:1-9
6. Jób 1:1-22 – 3Mózes 8:1-13
7. 1Korinthus 10:9-13 – 3Mózes 9:1-24
8. Jakab 4:1-10 – 3Mózes 10:1-11
9. Zsidók 2:11-18 – 3Mózes 16:1-22
10. Jelenések 20:1-6 – 3Mózes 19:1-5,9-18

BŐJT 2. VASÁRNAPJA

Heti ige: Róma 5:8

11. Filippi 3:17-4:1 – Lukács 13:31-35
12. 27. Zsoltár – 3Mózes 19:31-37
13. Jób 2:1-10 – 3Mózes 25:1-10
14. 2Mózes 17:1-7 – 3Mózes 25:35-43
15. 1János 1:8-2:6 – Lukács 18:31-43
16. 2Korinthus 13:3-9 – Lukács 19:1-10
17. Galata 2:16-21 – Lukács 19:11-17

BŐJT 3. VASÁRNAPJA

Heti ige: Lukács 9:62

18. 1Korinthus 10:1-13 – Lukács 13:1-9
19. Máté 19:16-26 – Lukács 19:28-40
20. Jób 7:11-21 – Lukács 19:41-48
21. Márk 9:38-47 – Lukács 20:1-8
22. Márk 8:10-21 – Lukács 20:9-19
23. Máté 10:34-39 – Lukács 20:20-26
24. Galata 6:11-18 – Lukács 20:27-40

BŐJT 4. VASÁRNAPJA

Heti ige: János 12:24

25. 2Kor. 5:16-21 – Lukács 15:1-3,11-32
26. 32. Zsoltár – Lukács 20:41-44
27. Jób 9:14-23,32-35 – Luk. 20:45-21:4
28. János 15:9-17 – Lukács 21:5-19
29. 2Korinthus 4:11-18 – Lukács 31:20-28
30. János 10:17-25 – Lukács 21:29-38
31. János 14:15-21 – Lukács 22:1-6

2001. ÁPRILIS

BŐJT 5. VASÁRNAPJA

Heti ige: Máté 20:28

1. Filippi 3:8-14 – János 12:1-8
2. Zsidók 7:1-3 – Lukács 22:7-23
3. Jób 19:21-27 – Lukács 22:24-30
4. Zsidók 9:11-15 – Lukács 22:31-38
5. 1Korinthus 4:1-5 – Lukács 22:39-46
6. Zsidók 10:1,11-18 – Lukács 22:47-53
7. Jelenések 14:1-5 – Lukács 22:54-62

VIRÁGVASÁRNAP

BŐJT 6. VASÁRNAPJA

Heti ige: János 3:14-15

8. Filippi 2:5-11 – Lukács 19:28-40
9. Róma 5:6-11 – Lukács 22:63-71
10. Zsoltár 31:9-17 – Lukács 23:1-12
11. Ézsaiás 26:20-21 – Lukács 23:13-25
12. NAGYSÜTÖRTÖK

1Korinth. 11:23-26 – Luk. 23:26-31

13. NAGYPÉNTEK

2Korinth. 5:19-21 – Lukács 23:32-49

14. NAGYSZOMBAT

1Péter 3:18-22 – Lukács 23:50-56

HÚSVÉTVASÁRNAP

A FELTÁMADÁS ÜNNEPE

Heti ige: Jelenések 1:8

15. 1Kor. 15:1-11 – Lukács 24:1-12
16. HÚSVÉTHÉTFŐ
- 1Kor. 15:12-20 – Lukács 24:13-35
17. 1Korinthus 15:20-28 – Lukács 24:36-49
18. 1Korinthus 15:35-49 – Lukács 24:50-53
19. 1Korinthus 15:50-57 – Kolossé 1:1-8
20. 150. Zsoltár – Kolossé 1:9-14
21. 2Timóteus 2:8-13 – Kolossé 1:15-20

HÚSVÉT 2. VASÁRNAPJA

Heti ige: 1Péter 1:3

22. Jelenések 1:4-8 – János 20:19-31
23. Ézsaiás 42:10-16 – Kolossé 1:21-23
24. Jób 42:7-17 – Kolossé 1:24-29
25. Márk evangélista emléknapija
- 2Timóteus 4:6-11,18 – Márk 1:1-15
26. János 17:9-19 – Kolossé 2:1-15
27. Jelenések 7:13-17 – Kolossé 2:16-19
28. János 12:44-50 – Kolossé 2:20-23

HÚSVÉT 3. VASÁRNAPJA

Heti ige: János 10:27-28

29. Jelenések 5:11-14 – János 21:1-19
30. 4Mózes 27:15-23 – Kolossé 3:1-4 [L]

ERŐS VÁR
 P O BOX 770828
 LAKEWOOD OH 44107-0038
 RETURN SERVICE REQUESTED

PERIODICALS POSTAGE
 PAID
 CLEVELAND, OHIO

ELŐFIZETÉSE
 LEJART-E?